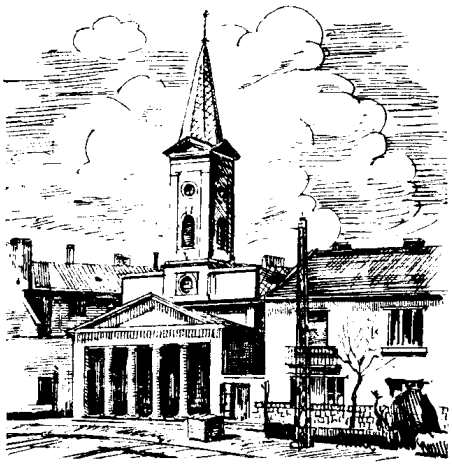

Újpest-Belsőváros

2006. 03. 12.

Loránt Gábor

FENYEGETŐ JÖVENDÖLÉS
(avagy megtartás és fegyelmezés)

Olvasandó (lectio): Zak 9,1-8

Alapige (textus): Zak 9,1-8; Péld 24,16

Fenyegető jövendölés. Az ÚR igéje szól Hadrák földje ellen, és Damaszkuszra nehezedik. Mert az ÚR szemmel tartja az embereket, Izráel minden törzsét, a szomszédos Hamátot is, meg Tíruszt és Szidónt, bármilyen bölcsek is. Várat épített magának Tírusz, és annyi ezüstöt halmozott fel, mint a por, annyi színaranyat, mint az utcán a sár. De most az Úr szegénnyé teszi, tengerbe dönti várfalát, a várost pedig tűz pusztítja el. Ha meglátja ezt Askelón, megijed, Gáza is reszketni fog nagyon, Ekrón reménysége meghiúsul. Nem lesz király Gázában, Askelón lakatlan marad. Asdódban korcs nép lakik majd, és megtöröm a filiszteusok gőgjét. Kiveszem szájukból a vérrel együtt evett húst, és fogaik közül a förtelmes eledelt. De Istenünké lesz a maradékuk, olyan lesz, mint Júda egyik törzse, az ekróniak pedig olyanok, mint a jebúsziak. Táborba szállok majd házam védelmére, az arra járók ellen, és nem támadja meg őket többé fosztogató, mert most már rájuk tekintek.

Mert ha hétszer elesik is az igaz, mégis fölkel, de a bűnösök elbuknak a bajban.

Imádkozzunk!

Urunk! Megvalljuk őszintén, hogy nem szívesen hallunk az Igéből fenyegető jövendöléseket, de köszönjük, hogy a Te néped számára még ezekben a fenyegető sorokban is ott van a kegyelem, ott van az ígéret. Köszönjük, Urunk, hogy mindazt elkészítetted számunkra, ami az örökéletre és az e-földi életre szükséges; az örökéletre már itt, ezen a földön, amely elkezdődik minden újonnan születéskor. Köszönjük, Urunk, hogy Veled járhatjuk már a földi utakat, hogy a keskeny utat kereshessük, hogy azon járhatunk, és Téged követhetünk. Bocsásd meg, Urunk, hogy olyan sokszor még hívő emberként is letérünk a Te utadról: elvétjük a keskeny ösvényt, és vagy jobbra vagy balra letérünk róla. De köszönjük, hogy ha el is kóborolnánk, Te mint Jó Pásztor utánunk jössz, és visszavezetsz a Te népedhez, a nyájhoz. Köszönjük, Urunk, hogy a Te népedet megtartod ellenségeskedés közepette. Megtartod olyan világban, amely nem Rólad beszél, olyan nép között, amely nem keresi a Te akaratodat, hogy só és világosság lehessünk. És könyörülj rajtunk most, ezen a délelőttön is, a Te Igédért és Szentlelked kiáradásáért könyörgünk, hogy Te elevenítsd meg számunkra a felolvasott Igét. Te adj értelmes szívet igehirdetőnek és igahallgatónak egyaránt! Könyörülj rajtunk nagy kegyelmeddel!

Ámen.

Isten bűnbocsátó kegyelmének hirdetése:

Kicsoda olyan Isten, mint te, aki megbocsátja a bűnt, és elengedi népe maradékának büntetését? Nem tartja meg haragját örökké, mert abban telik kedve, hogy kegyelmet ad. Újra irgalmas lesz hozzánk, eltapossa bűneinket, a tenger mélyére dobja minden vétkünket! (Mik 7,18-19)

Igehirdetés

Kedves Testvérek!

Sokszor van részünk beszélgetésben a gyülekezetben, a lelkészi hivatalban, amikor egy-egy kereszteléssel vagy esküvővel kapcsolatosan beszélgetünk, vagy amikor egy-egy temetést jelentenek be. Ezeken a temetési beszélgetéseken újra és újra visszatérő kérdés egy-egy özvegynek vagy gyászoló édesanyának a kérdése: „Mit tettem én, hogy így büntet Isten?”

A mai délelőttön ennek a – bizony: valljuk meg őszintén, hogy nehezen érthető – Igének az alapján az <u>isteni büntetésről lesz szó</u>.

A./ Viszont előbb meg kell ismernünk a **prófécia hátterét**, hogy az üzenetet is igazán megérthessük. Éppen ezért szükségünk van

egy kis földrajzra, egy kis történelemre, és egy kis perspektívára, kitekintésre a távoli jövőbe. Mert hogyha ezekről nem szólnék egy szót sem, akkor jóformán érthetetlen lenne ez a zakariási prófécia.

Megpróbálom röviden összefoglalni.

► Először tehát egy kis földrajz. A fenyegető jövendölés három ország kilenc városa ellen hangzik el: az arám Hadrák, Damaszkusz és Hamát ellen, melyek a mai Szíria területén találhatók, a Földközi-tenger partvidékétől beljebb, keletre. A főniciai Tírusz és Szidón ellen szintén szól a prófécia. Ez a mai Libanon területén található. Ezek a Földközi-tenger partján lévő kikötővárosok voltak, Izráeltől északra helyezkedtek el. Jézus szolgálatának történetéből is tudjuk, hogy volt egyszer-kétszer, mikor Tírusz és Szidón vidékére ment el, és ott gyógyított. Végül a filiszteus Askelón, Gáza, Asdód és Ekrón ellen is szól a prófécia, melyek Izráel délnyugati határvidékén terültek el. A mai politikai életből is ismerős a „gázai övezet" kifejezés. Ezek a városok a mai Gázai Övezetben helyezkednek el, a filiszteusok országában.

Valamennyi említett város éles ellentétben állott Isten választott népével, Izráellel. Nemegyszer törtek ellene, nemegyszer háborgatták és nyugtalanították Izráel népét. Tehát a mai Szíria, a mai Libanon és a mai Gázai övezet városai azok, amelyek ellen a fenyegető jövendölés szól.

► Ugyanakkor szükségünk van egy kis történelemre is.

Zakariás ezt a fenyegető jövendölést a Kr. e. VI. század végén mondta el, és ez a prófécia szó szerint be is teljesedett, kb. két évszázaddal később: Nagy Sándor hódító hadjárata idején. Nagy Sándor az isszuszi csatában, Kr. e. 333-ban aratott fényes győzelmet a perzsák felett – hogyha valaki emlékszik még gimnáziumi tanulmányaira, erről bizony tanultunk. Aztán innen Nagy Sándor délre fordult, és végighaladt a Földközi-tenger keleti partvidékén. Kr. e. 332-ben Tíruszt és Szidónt ostromolta meg. Héthónapos ostromra került sor. Tírus városa egy szigeten feküdt, és már a korábbi évszázadokban más népek, (a perzsák is) megpróbálták elfoglalni Tíruszt, de lehetetlenség volt, mert szigeten feküdt. Nagy Sándornak volt az a szenzációs ötlete, hogy a szigetig feltöltötték a tengert. Egy földnyelvet építettek. Nem volt természetesen messze a sziget a szárazföldtől, tehát nem egy nagy, messzi területre kellett elmenni. Lerombolták azt a részt, ami a szárazföldön terült el, és a köveket, földet, mindent bedobáltak a tengerbe, és egyszerűen feltöltötték a tengert a szigetig. Végül is úgy foglalták el, egy földnyelvet hoztak létre.

Aztán a filiszteus városok ellen fordult Nagy Sándor. Gáza után pedig Egyiptom következett, majd vissza Tíruszig. Onnan keletre fordulva elfoglalta Damaszkuszt. Onnan észak felé, Hadrák földje és Hamát ellen fordult. De Jeruzsálemet elkerülte! Jeruzsálemet nem rombolta le.

Egy mende-monda úgy tartotta, hogy fegyvertelenül járt Jeruzsálemben, és nagy tisztelettel megtekintette a templomot is – de ez valószínűleg nem igaz, ez csak szóbeszéd lehetett. Viszont szó szerint beteljesedett minden fenyegetés. Sőt

még a 9. rész 8. verse is: *Táborba szállok majd házam védelmére, az arra járók ellen, és nem támadja meg őket többé fosztogató, mert most már rájuk tekintek.* Tehát Nagy Sándor hadjáratában valóban minden várost elfoglalt, lerombolt, amiről a zakariási próféciában olvasunk, de Jeruzsálemet nem rombolta le.

► Végül szükségünk van egy kis perspektívára is, egy kis távoli jövőre is. Hadd olvassam tovább – bár ez már a jövő vasárnap témája lesz: „*Örvendj nagyon, Sion leánya, ujjongj, Jeruzsálem leánya! Királyod érkezik hozzád, aki igaz és diadalmas, alázatos, és szamáron ül, szamárcsikó hátán. Kiirtja a harci kocsit Efraimból és a lovat Jeruzsálemből. Kivész a harci íj is, mert békét hirdet a népeknek. Uralma tengertől tengerig ér, és a folyamtól a föld végéig*". (Rész 9-10 vers).

A Nagy Sándor-i hódító, győzelmes hadjárattal szemben egy másféle világhódító bevonulás is van: a Messiásé. Ez kétszeresen is beteljesedett. Az egyik ilyen hódító bevonulás már szamárcsikó hátán – ahogy Zakariásnál olvassuk – a virágvasárnapi bevonulás. (A Bibliaolvasó Kalauz szerint éppen ma olvastuk ezt az igeszakaszt). De egyszer majd lesz egy bevonulása a Messiásnak a távoli jövőben is. A távoli jövő messiási birodalmára utal a felolvasott igeszakaszból a 7. vers második fele is, amikor azt mondja, hogy „*De Istenünké lesz a maradékuk* (mármint ezeknek a filiszteusoknak a maradéka)*, olyan lesz, mint Júda egyik törzse, az ekróniak pedig olyanok, mint a jebúsziak."* A filiszteusok maradéka tehát olyan lesz, mint Júda egyik törzse. Az ekróniak (tehát szintén filiszteusok) pedig olyanok, mint a jebúsziak.

Hadd mondjak egy érdekes dolgot: a filiszteusoknak ugyan nem leszármazásbeli, csak névleges utódai, – de ilyen értelemben mégis csak azok – a palesztinok… (filiszteusok – palesztinok, a nevük is mutatja, hogy rokonságban vannak egymással)… azok a palesztinok, akiknek kis töredéke keresztyén lett, tehát csatlakozott az Úr népéhez.

Bocsánatot kérek ezért a kicsit hosszabbra nyúlt bevezetésért, de erre szükségünk van az üzenet jobb megértéséhez. Ugyanis arról van szó, hogy a választott nép átélt egy büntetést: a babiloni hadsereg pusztító hadjáratát, még évszázadokkal korábban, majd a fogságba vitelt. De ennek a büntetésnek kegyelmes, megtisztító, isteni célja volt.

Ismerjük a történelemből, amikor Círus perzsa király megengedi a hazatérést, hogy templomot építettek: újra felépítették a lerombolt jeruzsálemi templomot Haggeus és Zakariás idején. Így csatlakozunk most Zakariás próféta könyvéhez, hiszen éppen ezek a történetek játszódnak ezekben az időkben.

A szomszédos városok és népek úgy gondolták, hogy a fogság Izráel végét jelenti. Azt látták, hogy a babiloniak elhurcolják Izráel népét, és örültek ennek, ujjongtak ezen. S úgy gondolták, hogy az ő ellenségeiket utolérte a vég. Nem tudták, nem is sejtették, hogy Isten az Ő népét nem azért vitte el Babilonba, hogy megsemmisítse, hanem azért, hogy megtisztítsa bűneitől. Tehát a szomszédos népek azt hitték, hogy a fogság Izráel végét jelenti, hogy a

szövetséges nép eltűnt a történelem süllyesztőjében, és így városai és országaik szabad prédául estek nekik. De tévedtek! Nagy Sándor hadjáratában éppen ők pusztultak el, Izráel viszont megkíméltetett.

B./ A mai igehirdetésnek már adtam egy címet annak idején: „Fenyegető jövendölés”, de ha most adnék egy címet, akkor azt mondanám, hogy „MEGTARTÁS ÉS FEGYELMEZÉS”. Mert itt erről van szó Izráel népének életében: megtartásról és fegyelmezésről. Ugyanaz a pusztítás, büntetés az egyiknek megtorlás, a másiknak fegyelmezés. Az egyiknek a pusztulására van, a másiknak éppen hogy az életére van. Az egyik elpusztul a büntetésben, a másik pedig megéled a büntetés által. Ahogyan Pál apostol is mondja: „*Mert Krisztus jó illata vagyunk Isten dicsőségére mind az üdvözülők, mind az elkárhozók között: ezeknek a halál illata halálra, azoknak az élet illata életre.*” (2Kor 2.15-16). Ugyanígy Isten büntetése egyiknek pusztulás és megtorlás, a másiknak fenyítés és fegyelmezés, de isteni szeretetből!

Éppen ezért választottam a Példabeszédek könyvének 24,16 versét, mert itt is ezt a különbséget látjuk. *Mert ha hétszer elesik is az igaz, mégis fölkel, de a bűnösök elbuknak a bajban.*

Az igaz nem más, mint Isten gyermeke, a bűnösök pedig a kegyelembe nem fogadottak. Mindkettőről azt olvassuk, hogy „elesnek”. De az elesésnek a hatása, a végeredménye, a végkifejlete más és más a két csoport életében! ... *Ha hétszer elesik is az igaz, mégis fölkel…*, mert az elesései arra szolgálnak, hogy felkeljen, és menjen tovább, s a bűnösök pedig elbuknak a bajban. Lehet, hogy csak egyszer, de az elegendő! Soha többé nem kelnek fel.

1 **Isten büntetése az istentelenek számára megtorlás**. Méltán pusztulnak: el a kárhozat bűneik megérdemelt bére.

Ahogy Júdás eleséséről olvasunk. Őrá érvényes az a Példabeszédekből, hogy a „*... a bűnösök elbuknak a bajban”.* Ő is megbánta, amit tett, sőt valamilyen szinten jóvá is akarta tenni: visszavitte a harminc ezüstöt (Mt 27,3-5). Vissza akarta adni a főpapoknak, hogy „Ártatlan vért árultam el”, s a főpapok azt mondták: „A te dolgod!” S amikor behajította a templomba a harminc ezüstöt, összeszedték, és egy temetőkertet létesítettek rajta az idegenek számára. Ez a jeruzsálemi Vérmező. (Rész 6-8 vers). Megbánta, amit tett. Jóvá is akarta volna tenni. Aztán elment, és felakasztotta magát. Jézus őt a *kárhozat fiának* nevezte (Jn 17,12). Mert nem kereste, amikor pedig már kereste, akkor pedig nem találta meg a megbocsátás helyét.

Kedves Testvérek! Sokszor jártam kórházban. Amikor láttam, hogy betegek a nyomorúságok, a betegségek, a csapások hatására egyre inkább eltávolodtak Istenről. Egyre inkább belekeményedtek az Isten elleni lázadásba. Milyen sokan átkozódva halnak meg! Milyen sokan mondják azt, ahogyan kezdtem is az istentiszteletet, hogy „Mit tettem én, hogy így büntet Isten?” S aztán úgy folytatják: „Ha így büntet engem az Isten, akkor nincs is Isten!”

Megkeményedve halnak meg ezek az emberek. Isten büntetése az istentelenek számára megtorlás és kárhozat! De lehet ugyanilyen büntetés a kegyelembefogadottak számára pedig fegyelmezés, vagy fenyítés. Ami azzal a céllal történik, hogy közelebb forduljanak, közelebb kerüljenek Istenhez. Ahogy a Zsidókhoz írott levélben olvassuk: „*Fiam, ne vesd meg az Úr fenyítését, és ne csüggedj el, ha megfedd téged, mert akit szeret az Úr, azt megfenyíti, és megostoroz mindenkit, akit fiává fogad*” (Zsid 12,5-6). Ezért is énekeltük ezt a ritkán énekelt éneket, hogy „*Térj magadhoz drága Sion*”, mert ebben van az a sor, hogy „*Azt bünteti, kit szeret, másként Ő nem is tehet*”.

2 Igen, ha arra van szükségünk, hogyha eltávolodunk az Isten kegyelmétől, hogyha hívő ember létére mégis inkább keressük a világ javait, akkor Istennek megvannak az eszközei arra nézve, hogy bennünket visszafordítson Önmagához. Akkor valamilyen bajt bocsát ránk, ha azt Ő úgy látja jónak. Valamilyen csapással sújt. De nem azért, mert el akar pusztítani bennünket. Éppen fordítva: **meg akar tisztítani bennünket**! Újra Önmagához akar vezetni bennünket. Mindez a szeretetéből fakad.

Ilyen Péternek az elesése is. Őrá érvényes a Példabeszéd második fele: „*Mégis fölkel*”. Ő is megtagadta Krisztust! Megbánta, amit tett, aztán kiment, és keserves sírásra fakadt. Júdás kiment, és felakasztotta magát, ő (Péter) kiment, és sírásra fakadt. Kereste, és nemcsak kereste, hanem meg is találta a megbánás és megbocsátás helyét: a Golgotát, ahol Jézus az ő bűneiért, a te bűneidért, és az én bűneimért egyformán meghalt.

3 **Jézus Krisztus** éppen ezért halt meg a kereszten: hogy számunkra legyen megbocsátás! Hogy megszerezze számunkra a bűnbocsánatot, és az örökéletet. Az **Ő kereszthalála és feltámadása** a mi bűnbocsánatunknak és örökéletünknek biztos záloga. Ő azért adta életét a kereszten, hogy mi olyanok lehessünk, akiket Isten szeret. Akiket Isten, hogyha életünk bizonyos szakaszaiban súlyos kézzel is fegyelmez és fenyít, de a javunkra és nem a kárunkra. Az újból Hozzá fordulásunkra, a visszatérésünkre, de nem a pusztulásunkra. Ő magára vette a megtorlást, hogy a miénk csak a fegyelmezés legyen. És ez az, amikor kórházban látok olyan embereket, akik talán ugyanolyan betegségben haldoklanak, mint az előző csoport, akikről szóltam, és mégis Isten szeretetét egyre jobban átélik, és egyre közelebb kerülnek Istenhez. Vagy gondolok most éppen egy idős bácsira, aki – még amikor Kelenföldön szolgáltam – a kórházban kérte, hogy látogassa meg őt valaki. Éppen én voltam az a valaki, és beszélgettünk. Lehetett rajta látni, hogy nincs már sok hátra. Amikor elmondtam neki az üdvösség útját, elmondtam neki Krisztus keresztjét, elmondtam neki, hogy újjá kell születni, meg kell térni, akkor óriási szemekkel nézett rám, s mondta, hogy ő ezt még soha nem hallotta. Igen, arról hallott, hogy Jézus meghalt a kereszten, meg hogy Jézus a világ Megváltója, de hogy az ő Megváltója?! És hogy neki, személy szerint meg kell

térnie?! Ezt még soha nem mondta neki senki. Még azon a délutánon átadta életét Istennek. S amikor két hét múlva jöttek, és bejelentették az ő halálát, és kérték a temetést, akkor tudtam, hogy ő már jó helyen van. Hogy az ő számára a szenvedés nem megtorlás, nem pusztulás, nem kárhozat volt, hanem fegyelmezés. Fenyítés, hogy végre odaforduljon Istenhez. Hogy végre elfogadja Isten végtelen szeretetét, és kegyelemét. Amellyel a mi javunkat akarja! Ha kell, ilyen eszközökkel, ha kell, olyan eszközökkel.

Most itt, az Igében, Zakariás prófétánál egy fenyegető jövendölésről olvasunk. De ebben a fenyegető jövendölésben is lássuk meg Istennek a hívők számára szóló kegyelmes üzenetét! Nem a pusztulásunkat akarja! Hanem az Őhozzá fordulásunkat!

Ahogyan Ezékielnél is mondja: „…*Nem kívánom a bűnös ember halálát, hanem azt, hogy a bűnös megtérjen útjáról, és éljen*.” (Ez 18,23; Ez 33,11)

Lehet, kedves Testvérem, hogy a te ajkadon is felhangzott, vagy felhangzik a panasz: „Mit tettem, hogy így büntet az Isten?” De nem is ez a kérdés, hanem a válasz a kérdés, hogy mit válaszolsz. Mit válaszolsz te magad erre a kérdésre? Ha büntet egyáltalán, és nem – mondjuk – csak próbatételről van szó, akkor ez a büntetés mi lesz a számodra? Megtorlás, vagy fegyelmezés? Kárhozat, vagy üdvösség? Ez csupán egyetlen dologtól függ, hogy Isten gyermeke vagy-e?

Bárcsak mindenki az lenne közülünk!

Ámen.

Imádkozzunk!

Urunk! Köszönjük a figyelmeztetést, és köszönjük a biztatást. Köszönjük, Urunk, hogy felnyitottad a szemünket arra, hogy vajon a mi sorsunk mit jelent. Vajon a Te gyermekeid vagyunk-e? Vajon azok a csapások, vagy azok a rossz napok, azok a nehézségek, amelyek bennünket érnek, vajon arra valók-e, hogy még inkább eltávolítsanak Tőled? Vajon arra valók-e, hogy kárhozatunkat munkálják? Urunk! Köszönjük, ha hálatelt szívvel azt mondhatjuk, hogy éppen a Feléd fordulásunkat, éppen a Hozzád menekülésünket, éppen azt munkálja, hogy egyre közelebb és közelebb kerüljünk Hozzád, egyre engedelmesebbekké váljunk mint a Te néped, akiket fegyelmeztél ott, a babiloni fogságban. Kérünk, Urunk, hogy így adj minél többeknek újjászületést, és így adj minél többeknek engedelmes szívet, akik keresik a Te akaratodat! Hadd könyörögjünk gyülekezetünkért! Hadd könyörögjünk a Te hívő népedért, szerte ebben az országban, és ezen a világon! De hadd könyörögjünk magyar nemzetünkért is, hogy minél többen meghallják a Te hívásodat, és engedjenek Neked! Urunk! Végezd munkádat, amely sokszor nem látványos munka, de gyűjtöd a Te népedet. És köszönjük, Urunk, hogy arra gyűjtöd, hogy majd egykor a Bárány menyegzőjén egyesüljünk örökre Veled. Köszönjük, hogy Te visszajössz, hogy várhatunk Téged. Köszönjük, hogy a zakariási próféciák is majd egyre inkább erről a jövőről fognak beszélni. Erősíts meg bennünket a Rád való

várakozásban, és abban az ujjongó örömben, hogy Hozzád tartozhatunk! Kérünk, Urunk, hogy személy szerint mibennünk, egyen-egyenként, és a Te néped között is így munkáld ki a Te akaratodat! Kérünk, Urunk, a gyászolókért, akik az elmúlt héten álltak meg ravatal mellett, vagy akik szeretteikre emlékeznek. Urunk! Te adj erőt nekik, és Te mutasd meg a számukra azt, hogy mi is a Te országod, és mi a Te kegyelmed! Hogy a bajból, a nyomorúságból Hozzád meneküljenek. Így kérünk a betegekért, így kérünk azokért is, akik akár otthon, akár kórházi ágyon fekszenek! S kérünk azokért a betegekért, akik lelki értelemben betegek, akik kísértéseket élnek át. Urunk! Így kérünk magunkért, hiszen mi magunk is újra és újra kísértéseket élünk át. Erősíts meg, és vezess bennünket az utolsó napig!

Ámen.

(Hangfelvételről lejegyezve.)

HEIDELBERGI KÁTÉ X. ÚRNAPJA

27. Micsoda az isteni gondviselés?

Istennek mindenható és mindenütt jelenvaló ereje[1],

– mely által mennyet és földet, minden teremtménnyel egyetemben, mintegy saját kezével fenntart és úgy igazgat[2],

– hogy fák és füvek, eső és szárazság[3], termékeny és terméketlen esztendők, étel és ital[4], egészség és betegség[5], gazdagság és szegénység[6], szóval minden, nem történetesen, hanem az Ő atyai kezéből jön[7].

[1]Ézs 40,26; ApCsel 17,25-28; Zsid 1,3; Zsolt 139,7; 10; – [2]Neh 9,6; Zsolt 103,19; ApCsel 17,18; – [3]Zsolt 104,13-16; ApCsel 14,17; – [4]Jer 5,24; ApCsel 14,17; – [5]2Móz 15,26; Jób 5,18-19; Jn 9,3; – [6]1Sám 2,7; Péld 22,2; – [7]Mt 10,29-31.

28. Mit használ nekünk Isten teremtői munkájának és gondviselésének megismerése?

Azt, hogy mindennemű viszontagságban tűrők[1], a boldogságban háládatosak[2], a jövőt illetőleg pedig a mi hűséges Istenünk és Atyánk iránt jó reménységben legyünk[3]

– afelől, hogy az Ő szeretetétől semmi el nem szakíthat minket[4], mivel minden teremtmény annyira az Ő kezében van, hogy az Ő akarata nélkül semmit sem tehet, de még csak meg sem mozdulhat[5].

[1]Zsolt 39,10; Róm 5,3; Jak 1,3; Jób 1,21; – [2]5Móz 8,10; 1Th 5,18; – [3]1Pét 5,7; Zsolt 37,3-5; 46,2-3; 55,23; – [4]Rm 8,35; 38-39; Ézs 8,31; – [5]Jób 1,12; Péld 21,1; Ézs 41,10-11; ApCsel 17,28.)